

Teckenspråksnämndens kommentar till diskussionen om värderingen av finskt teckenspråk som hotat språk

Teckenspråksnämnden har noterat diskussionen som förts om enligt vilka kriterier det finska teckenspråket kan betraktas som ett hotat språk (se [Jantunen 2023](#); [Jokinen m.fl. 2024](#) ([svensk översättning på FDF:s webbplats](#))).

Teckenspråksnämnden välkomnar en öppen och mångsidig diskussion om det finska teckenspråkets status. Att bedöma ett språks status involverar alltid språkideologiska frågeställningar om till exempel vem som är teckenspråkig och vem som har rätt att bestämma över det? Av denna orsak är av högsta vikt att både för- och nackdelar med att bedöma ett språks status öppet ventileras. Samtidigt framhåller Teckenspråksnämnden sin fortsatta oro för utmaningarna att växa upp som teckenspråkig i dagens Finland. Möjligheterna begränsas av brist på språkundervisning, språkmiljöer och språkliga förebilder och kontakter i barns och ungas vardag. Oron för språket utgjorde också en av de viktigaste bakomliggande orsakerna till att nämnden (se möte [14.12.2015](#)) initierade processen att värdera det finska teckenspråkets status, enligt Unescos kriterier för hotade språk.

Teckenspråksnämnden vill också påtala några direkta missförstånd som dykt upp i debatten. Jantunen hävdar att finskt teckenspråk redan fått en Unesco-värdering, vilket såsom Jokinen m.fl. (2024) påtalar, inte stämmer. Vidare framhåller Jantunen att beslutet om att värdera det finska teckenspråkets status fattats inom en begränsad arbetsgrupp utan kontakt med den akademiska gemenskapen. Teckenspråksnämnden vill ändå framhålla att nämndens verksamhet ingalunda sker i det fördolda utan öppet informerar om sin verksamhet: alla protokoll finns [offentligt på webben](#). Under åren 2015–2018 då Teckenspråksnämnden behandlade det finska teckenspråkets status, fördes protokoll på finska, svenska och finskt teckenspråk ([se en sammanställning av hur ärendet behandlats inom nämnden 2015–2023](#)). Därtill kompletterades protokollen ytterligare med ett mötesreferat på finskt eller finlandssvenskt teckenspråk. Värt att notera är därtill att Teckenspråksnämnden, då ärendet om det finska teckenspråkets status behandlades, hade nämndmedlemmar som tillhörde, eller hade en direkt koppling till det akademiska samfundet.

Då medlemmar till Teckenspråksnämnden utses eftersträvas en bred representation av medlemmar med olika språkliga kompetensområden. I samband med urvalet beaktas bland annat det finska och finlandssvenska teckenspråket, dövblinda, olika yrkes- och utbildningsområden, teckenspråkig media, akademisk forskning och olika geografiska

Teckenspråksnämnden

områden i Finland. Institutet för de inhemska språkens (Språkinstitutets) [språknämnder](#) är neutrala aktörer som inte driver vare sig enskilda universitets eller organisationers ärenden. Nämndernas verksamhetsperiod är treårig.

Med detta vill Teckenspråksnämnden uppmuntra alla till att frimodigt kontakta nämnden för att uttrycka synpunkter och delta i diskussionen om relevanta och aktuella frågeställningar om vårt lands teckenspråk. Vi hoppas att den fortsatta diskussionen om det finska teckenspråkets status väcker stort engagemang inom såväl akademiska kretsar som inom den större teckenspråkiga gemenskapen.

21.3.2024

Sanna Paasonen, ordförande
Mari Virtanen, vice ordförande
Janne Kankkonen
Pekka Pasanen
Lena Wenman
Elin Westerlund